

1. Namen noemen

Op 27 januari was het 75 jaar geleden dat het vernietigingskamp kamp Auschwitz werd bevrijd. Vanaf woensdagmiddag 22 januari 17.00 uur tot maandagmiddag 27 januari 15.20 uur werden onafgebroken, dag en nacht de 102.000 namen opgenoemd van de Nederlandse Joden, Sinti en Roma, die naamloos in vernietigingskampen werden vermoord.

Een indrukwekkende manier om de namen van deze vermoorden levend te houden, niet te vergeten en zo van de ondergang te redden. Mensen die ooit geleefd hebben, gestreden en vooral geleden hebben worden uit de nevelen van de geschiedenis gehaald. De meesten van ons weten niet wie ze precies waren, maar het noemen van de naam doorbreekt de anonimiteit en krijgen mensen weer een gezicht. 'God doet hun namen opstaan' zo staat het in de Hebreeuwse bijbel. Het noemen van namen als '*opstanding*'

2. 'En dit zijn de namen.

Zo begint het boek Exodus dat in de Hebreeuwse bijbel NAMEN heet. Dat is niet alleen maar een **titel** maar dit boek **gaat** ook over namen. Namen van mensen en in het derde hoofdstuk de naam van God. Namen die **genoemd** worden omdat ze zoals die 102.000 en zovele anderen **niet vergeten** mogen worden. En zeker niet die van **Jozef** die niet alleen zijn eigen mensen maar de 'hele wereld' gered heeft van de hongerdood Een man van **grote wijsheid** Een **gezegende** die een **zegen** was voor allen Want dat is in de schrift ook **wijsheid**: weten dat het kan: de samenleving zo **organiseren** dat er niemand dood hoeft te gaan van de honger en er voor ieder een plek zal zijn om veilig te wonen. **Zegen** is hier zoveel als: dat het door God gegeven goede leven niet altijd maar weer overwoekerd wordt door wantrouwen, verdachtmaking en angst en vrees voor de dag van morgen.

De kinderen van Israël **groeien** en **bloeien**. En met hen het hele land. Een heus begin van een aarde die '**zeer goed**' is .(Weergegeven door 5 woorden uit Genesis 1) Wat wil een mens nog meer. In die zegen deelt dus **ook** de koning van Egypte .

3. Niet kennen is vergeten

Maar zoals dat altijd maar weer lijkt gebeuren komt er weer eens een kink in de kabel.

'Er stond een nieuwe koning op over Egypte.'

En dan wordt het spannend,

want over koningen valt in tijd weinig goeds te vertellen:

Geldingsdrang, uitbreiding van macht, oorlogvoeren, geweld gebruikt, onderdrukking kwam meer *wel* dan *niet* voor.

Je houdt je hart vast.

Maar de lezer krijgt nog meer informatie over die nieuwe koning

Het is er een die Jozef *niet gekend* heeft.

Dat lijkt onschuldig, maar dat is het niet.

Want *kennen* is in de taal van de bijbel

is heel wat meer dan enige informatieachterstand hebben

De rabbijnen wisten al te vertellen dat hij niet Jozef niet *wilde* kennen

Want *kennen* is 'betrokken zijn op', is je het lot van mensen aantrekken

(Zo kent ook God zijn volk)

Kennen is ook 'bekennen'

Je kunt er kinderen van krijgen

Deze koning *vergeet* Jozef.

En vergeten is in de bijbel niet iets dat je zomaar overkomt maar een *actieve* daad .

Het verwerpen van de namen aan wie jij je leven hebt te danken.

Deze koning heeft geen *naam*. en dat in het boek der namen.

De groten in de geschiedenis die hun eigen naam(ego) opblazen,

dagelijks hun successen de wereld rond twitteren

en niet vies zijn van nepnieuws.

Na jaren als minderheid in dat grote Egyptische rijk te hebben geleefd

worden de Israëlieten opeens tot een groot gevaar verklaard

want zo spreekt 'zijne majesteit':

ze zijn talrijker en (ook nog) sterker dan wij

Zoiets als een '***Egyptische verdunning***'

Zoals er hier gesproken werd over een '***Boreale verdunning***'

Het begin van de vernietiging van onze ***joods-christelijke cultuur***

die overspoeld zou worden door vluchtelingen

Dus daar moeten we nu wat aan doen

Egypte voor de Egyptenaren

In 2016 vroeg Kees van der Staaij aan Geert Wilders

wat hij nu eigenlijk verstond onder die Christelijke waarden

waar hij de mond vol van had

Antwoord: **opkomen voor eigen volk** (gelach in de hele kamer)

en dat betekent vooral optreden tegen de Islam en asielzoekers

die deze waarden zouden bedreigen.

Ik moet zeggen, van der Staaij reageerde toen uitstekend

door te zeggen dat voor hem ieder mens medemens is en geen ongedierte.

4. Wat is wijsheid?

Laten we daarom met ***wijsheid*** optreden tegen ***dit 'ongedierte'***

Klinkt goed, want ***wijsheid*** stond hoog aangeschreven in Egypte

Maar hij vergat even dat het volk al leefde
van de wijsheid van ene Josef
die hij niet wilde kennen.

Maar opgelet, enige **humor** kun je de verteller niet ontzeggen
want het Hebreeuwse woord kan ook betekenen: 'je wijs voordoen.
Maar wat je *doet* is dwaas.
Wijs optreden is nog iets dan wijs zijn (sluw)
Kijk maar naar de maatregelen die de koning neemt.
Hij wil eigenlijk van die Hebreërs(scheldwoord) af
maar **super goedkope arbeidskrachten**
kan hij heel goed gebruiken
In dit verhaal is hij eigenlijk een schertsconing,
maar wel een heel gevaarlijke

Maar het resultaat van de opgelegde dwangarbeid
is omgekeerd evenredig met wat de koning beoogde:
Het volk is weer **groter** geworden.

En dan, zoals ook weer altijd gaat, komt er een tandje terreur bij: totale slavenarbeid
Ook weer **goed georganiseerd** met slavendrijvers en al.
Slavendienst met geweld/meedogenloos.

We hebben het vaker gehoord:
Als een volk eenmaal deze weg is ingeslagen neemt de repressie toe.
Alles wat anders is (of geacht wordt)
Joden Sinti Roma's e.a. zijn hun leven niet meer zeker.

En geholpen door in inmiddels goed geolied ambtenarenapparaat is de derde stap '*genocide*'
Alle Hebreeuwse jongetjes moeten al bij de geboorte worden gedood
Want dat volk van die Hebreëën 'dat krijgt maar kinderen'
het lijken wel 'wilde dieren in het veld'.

Hoe kun in zo'n - herkenbare- wereld leven en overleven?
Wat moet je als je merkt
dat de wereld toch niet zo maakbaar is als we hoopten en dachten
en er geen alomvattende oplossing voorhanden is?
In het boek Exodus is het JHWH uiteindelijk zelf die zal optreden.
De Schriften houden ons bij de les:
De heerschappij van deze God zal komen.
Door hem zullen 'mensen eindelijk mensen zijn'
en zal de 'weerbarstige bierkaai een stad van vrede worden'

5. 'De vreze des HEEREN als beginsel der wijsheid

Maar deze **verwachting van dit Rijk** betekent nog niet
dat *wachten* betekent: stil zitten.
Dat de wereld niet maakbaar is betekent nog niet
dat mensen **uitgeschakeld** worden.
Integendeel,

er zijn mensen ons **blijven leren**
wat **eerbied** voor het door God gegeven leven is.

Zoals die twee vroedvrouwen: **Sifra en Pua**.

Met ere worden zij genoemd.

Sifra: Schoonheid

Pua: Niet zo duidelijk. (schittering, murmelend geluid tegen baby; 'Make Up')

De farao, gedreven door 'ambitie'/angst,
vraagt aan deze vrouwen, wier professie het is,
kinderen **levend** op de wereld te helpen,
kinderen te **doden**. Rare opdracht
Hooft helemaal bij de 'wijsheid' van de farao.

Ze moeten goed **toezien** op een soort baarstoel
(de beide stenen) en als het een jongetje is, moeten ze het doden.
Weer zo 'n faraowijsheid
als hij echt van het volk af wil kan hij beter de meisjes doden
maar als deze actie succesvol is
is hij op termijn zijn goedkope slaven kwijt

Maar de farao heeft met één ding niet gerekend. (weer zo'n stukje 'wijsheid')
Dat die vrouwen echte '**vakvrouwen**' zijn
en niet het type
dat door wat voor soort organisatie dan ook ingehuurd kan worden
om de 'targets' te halen
Dat 'professionaliteit' ook iets heel anders kan zijn
dan een bepaald soort doelmatigheid.
Dat er ook nog zoiets ook **roeping** bestaat.
Ze handelen inderdaad heel 'professioneel'.
Van een vrouw die ervoor geleerd heeft om er voor te zorgen
dat zoveel mogelijk kinderen levend ter wereld worden gebracht,
kun je niet verwachten dat ze ongeveer de helft van de kinderen direct doden

Ze **zien** heel goed toe.

Maar hun **zien** blijkt gedreven te worden door een heel **andere vrees**
dan die van hun opdrachtgever.

Vrees voor God wordt dat genoemd

(In het Hebreeuws lijken hier de woorden *toezien* en *vrezen* heel veel op elkaar:
(*r'itèn - tîrèna*).

Het zal hopelijk een ieder van u duidelijk zijn
dat de **vrees** die deze vakvrouwen koesteren
een geheel andere is dan die van de (goddelijke) farao.

Het is een verschil tussen leven en dood.

De manier waarop zij kijken wordt bepaald door '**de vreze des HEEREN**'
die het begin van alle echte wijsheid is.

Ware wijsheid is leven en geen dood.

Goed toezien, betekent hier **een gezicht zien**.

Een mens met een **naam** en een **gezicht**.

Een mooi stukje Godsvrees.

Maar wel een vrees wordt die door heel iets anders gedreven
dan door een angst voor mensen.
Hun vrees wordt gedreven door God die het leven is. < Beter: Ontzag

Maar Godsvrees kan ook heel **praktisch** zijn.
Het *begin van wijs handelen*.
Dat doen Sifra en Pua hier dan ook.
Ze zijn zogezegd heel 'goochem'.
Een mooi en vroom staaltje van burgerlijke ongehoorzaamheid

Dat blijkt wel als ze ter verantwoording worden geroepen.
Op vraag waarom ze dit gedaan hebben
geven ze heel slim antwoord:
De Hebreeuwse vrouwen niet zo **geciviliseerd** als de Egyptische
Dat heb je toch zelf gezegd goede koning.
Dit volk is 'nu eenmaal anders'.
Ze zijn **te sterk** voor ons, zei je zelf.
Nou dat klopt! Als wij arriveren, is het kind er al.
En ja dat valt er weinig meer te kijken voor ons
of het een jongetje of een meisje is.

Martin Buber vertaalt levenskrachtig met '**Tierlebig**'
Het Hebreeuwse woord dat gebruikt wordt kan ook betekenen *wilde dieren*.
Die Hebreeuwse vrouwen zijn net wilde dieren, o koning.
Nou ja dat vond u toch zelf ook.
En als het gaat om vermenigvuldiging (denk aan de konijntjes),
die kunnen er wat van.
En ja die vermenigvuldigen zich zo snel dat ook wij daar echt niets aan kunnen doen.
Ze baren niet ze '*werpen* hun kinderen'
Hebt u dat zelf ook niet een keer gezegd.
Zoals dat volk groeit, het is 'bij de wilde beesten af'.
Nou dat klopt. En u hebt groot gelijk
Die Hebreeën zijn anders dan anders.

Kijk dus eens hoe praktisch,
grappig en professioneel Godsvrees kan zijn.
Daar valt nog eens echt eer aan te behalen

6. Namen

Namen brengen mensen aan het licht.
Zegt wie ze zijn. Toont gezichten.
Sifra en Pua hebben een naam.
Voor hen is er een rol in de geschiedenis.
Zoals voor de kinderen van Israël (12 zonen)
is er ook voor ieder van hen een **huis**.
Volgens de Rabbijnen betekent dit
dat zij stammoeders van (o.a.) David zijn.
Zo krijgen zij een plek in het boek der namen.

Sifra en Pua, twee vrouwen:
zout der aarde en licht der wereld
zoutje en lichtje.

Dat is wat Jezus in zijn Bergrede zegt
tegen al die naamloze treurende, rechtelozen, zachtmoedigen, vredestichters
voor jullie is het koninkrijk der hemelen
Jullie krijgen een naam en een gezicht.
En over hun hoofden heen
spreekt Jezus deze bemoedigende woorden ook tegen ons:
niet: ooit zullen jullie licht en zout zijn,
maar nu lijkt dat er nog in de verste verte niet op.
Jezus spreekt ons aan op wat wij **zijn** in Gods licht.
Licht van de wereld en zout der aarde
Mensen als Sifra en Pua
Mensen met een naam en een gezicht
Jullie zijn het....!

Moge dat zo zijn
in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest